

उर्जा क्षेत्रासाठी जैवइंधनाचा बूस्टर

विश्व जैवइंधन दिनामित्त नुकतेच पंतप्रधान नरेंद्र मोदी यांच्या हस्ते राष्ट्रीय जैवइंधन धोरणाचे लोकार्पण करण्यात आले. सध्या खनिज तेलाच्या विमतीत होत असलेली वाढ हे भारताच्यासोबत मोठे आव्हान आहे. त्या संदर्भात हे धोरण काळजीपूर्वक सुमारे आहे. इतकेच नव्हे, तर ते पर्यावरणाच्या दृष्टीनेही शिस्तकाक उतारण आहे. याच अंतर्गतेने जैवइंधनाचा वापर केलेल्या विमानाने सोमवारची पहिले यशस्वी उड्डाण करून आपल्या देशाने नवा टप्पा गाठला आहे. त्यामुळे विमानसाठी इंधन म्हणून जैवइंधनाचा वापर करणाऱ्या मोजक्या देशांतय आता भारताचा समावेश झाला आहे.

राष्ट्रीय जैवइंधन धोरणांतर्गत इथेनॉल उत्पादनात कच्चा माल म्हणून रोतीतिल टाकाऊ माल वापरता येणार आहे. होव. उमासा रस, मध्याचे दणे, बहळ्यान्वर उतारण, कागसाचा पाण, छायाग्रासही अयोग्य असलेले तेल, गहू, सहलेले बटाटे इत्यादी, सध्या अनेक शेतकऱ्यांना रोतीमालाच्या जादा उत्पादनाच्या काळात योग्य पान मिळत नाही. ही स्थिती लक्षात घेऊन मागसांना किंबा जनावरांना खाण्यास योग्य असलेल्या जादा धान्याचा (उद. काढी पेरलेले ज्वारी, बजरी) वापर इथेनॉल उत्पादनासाठी करण्याचे या योजनेत उद्यत्तयाने निर्णय आले. सध्याच्या स्वरूपात आहे की छोटी इथेनॉलची निर्मिती सुमारे २८ कोटी सव्यांच्या परकी चलनाची वस्तू करू शकते. २०१७-१८ मध्याचे २५० कोटी इथेनॉलच्या पुरवठ्याचे उद्दिष्ट निश्चित करण्यात आले होते. त्यामुळे साधारण चार हजार कोटी सव्यांच्या परकी चलनाची वस्तू इतकेच इंधनयाने पुरवठा येईल. अशा प्रकारे उत्पादन केले जाणारे इथेनॉल हे स्वच्छ इंधन आहे. करण त्यामुळे याचा असा कायदा जायअभिवाहक वायू घटक कम प्रमाणात होते सोडता जाते. आहे की छोटी इथेनॉलमुळे कायदा जायअभिवाहक वायूचे सुमारे वीस हजार टन इतके उत्पन्न करता येते. सध्याच्या बहिले इथेनॉल व्हीडीओ कार्बोक्रॅमनात प्रोटेमिअसचे दहा टक्के इथेनॉल मिश्रणयाने घेतले आहे. हे प्रमाण वाढवून वीस टक्के करण्याचे धोरण स्वीकारले. तर कायदा जायअभिवाहकवायूचा वायूचे वृद्धावृत्तीत उत्पन्न सुमारे २.६ कोटी टन इतके कमो उतारणे शक्य होतार. प्रत्येक मोटार वाहिले सारसरी ४.० टन इतके असे वायू वातावरणात सोडते. याचा विलोप करणे, तर ५६ लाख मोटारंमुळे होणारे प्रदूषण कम करणे या जादा निवारणयाने शक्य होणार आहे.

अर्बिके (अंतर्जातीय) विस्फालाचे एक लाख टन उत्पन्न करणारे (१०० Ktpd) एक बायो-रेफायनरी उभारण्यासाठी आठोटी कोटीचे पांढक लागते. सध्या.स्मितीतिल तेले कन्या आधुनिक जैवइंधनाच्या बारा बायो-रेफायनरी उभारण्याच्या प्रकियेत आहे. सध्याती सुमारे दहा हजार कोटी रुपये इतका खर्च अर्बिकेत आहे. यामुळे प्रांतीय भागातील पायबंद सुविधांचे होणाना गुंतवणुकीतल व ब घाणान्या विकासाला तेल येणार आहे. आधुनिक जैवइंधनाची शंभर टन उत्पन्न करणारे कोटी बायो-रेफायनरी बाजार जगणाे उभारण उलरुध करून देऊ शकते. यामध्ये काळजात्यातील कामे आणि पुरवठा साधकही व्यवस्थापनात रोजगारसंधी होणार. शेततीला तो जैविक कचरा

नवी दिल्ली : जैवइंधनाचा वापर केलेल्या विमानाच्या पहिल्या उड्डाणात नगरी विमान वाहतूकमंत्री सुरेश प्रभू, केंद्रीय रस्ते वाहतूकमंत्री नितीन गडकरी; तसेच त्यांचे अन्य सहकारी.

साधारणतः चाळता जातो, अशा कचऱ्याचे रूपांतर इथेनॉलमध्ये करता येते. त्यासाठी आधुनिक जैवइंधन तंत्रज्ञान उलरुधय आहे. अशा प्रकारे रोतीतिल कचऱ्यासमूह जैवइंधनाची निर्मिती करून इथेनॉल शिष्टान्या त्यासमूह एक स्थिर उतारणी शेतकऱ्यांना मिळू शकते.या सधं मुदाला विचार करता वेड साकताने उजललेले हे धोरणयाने पाऊल स्वागतार्ह आहे. या धोरणाची कार्ययत्तयाने अंमलबजावणी व पाठपुरावा हे शेतकरी, देशाची कार्ययत्तयाने, रोजगारनिर्मिती आणि पर्यावरणाच्या विकासालाठी घायवेधोरं उल. शासत आणि परवडण्योजीने जैवइंधन योजना तयार करून आताच्या तत्कालीक प्रनानेन उपाय शोधात येईलच. त्याचबरोबर दीर्घकालीन उपाय करण्यावर लक्ष केंद्रित करण्यात येते. या संदर्भात योजनेतिलेच्या बाबतीत बोलण्याचे झाले, तर त्याच्या विमती मी प्रकल्प ठरवता हव्यात. त्याच्या या क्षेत्रा कायले व्यवस्थापन आणि सुधारित तंत्रज्ञान आणण्याची आवश्यकता आहे. जैवइंधनयाने आयातितिल अलंकरणयाने मोठ्या प्रमाणावर कामे होणार. या क्षेत्राच्या विकासालाठी देशांतगत मोठ्या गुंतवणुकीची आवश्यकता आहे. त्याकडेही सरकारने आणि उद्योगांनी लक्ष घायाल हवे. पुण्यातील प्राज्ञ इंस्टीट्यूटसारख्या काही उद्योगांनी तयार पोटो गुंतवणूक केली आहे. तसेच, ते सातत्याने काळसंगत तंत्रज्ञान विकसित करण्यासाठी प्रयत्नशील आहेत. मात्र या क्षेत्राचे पंढार पाहता त्याचे अनेक उद्योगांनी उतरायला हवे. त्यासाठी सरकारकडून प्रोत्साहन अर्भित आहे.

जागतिक पाळोवर बऱ्याच देशांतय जैवइंधन निर्मितीसाठी मूळतः शिके बवारली जातात. त्यामुळे त्या देशांतय हे मूळ मुद्याल वेडने वटण लागले आहे. तेथे 'इंधन विस्फ' असे' असा वाव सुरू झाला आहे. परंतु भारताने २०१६मध्ये याबाबत स्पष्ट प्रतिक्रिया पेलली आहे. जैवइंधन निर्मितीसाठी मानवी सेवकाल अयोग्य असलेले टाकाऊ पदार्थय वापरण्यात येतील, असे जाहीर करण्यात

'इंधन विस्फ' असा हा मुद्दा भारताच्या बाबतीत गैरगुण ठारो. पेट्रोल आणि डिझेलसारख्या इंधनांच्या मार्गात आता प्रचंड वाढ झाल्या आहे. परंतु त्याच्या मोठ्या प्रमाणात इंधन वायवत करण्याचे शिष्टान्या त्यास पराश्या अर्बिके उलासतीवर काम पडू शकते. अशा काळात इंधनांच्या पर्यायी इंधन म्हणून वापर करणे आवश्यक आहे. इंधन म्हणून इथेनॉलचा वापर करण्यात अग्रेसर असेलल्या ब्राझीलने भारताला मदतीचा हात पेटू केला आहे. ही संधी आपण सांभाळूा हवी. भारताचे कायदे अद्यस्त बाबाल २५ अजब टन आहे. राष्ट्रीय पाळोवरले लोकसभामुदत हे प्रमाण २०३०पर्यंत ३० ते ३५ टक्क्यांनी कामे करण्याचे उद्दिष्ट ठरविले आहे. त्या ३५ टक्के प्रकल्पयाने घेतले आहे. भारत हा जागतिल शिष्टान्या ब्रगांमंडलातील एकमात्र सार्वभौत मोठ्या प्राक्ष आहे. असे पेट्रोलियम उलरुधनाच्या बाबतीत भारताची स्वतंत्रता केंद्रात १८ टक्केच आहे. उलरुधने उत्पादने प्रचंड वाढू करून आयात करणे लागलात. भारताची २०१६-१७ मध्या खनिज तेलाची २२३ दशलक्ष टनारती पेटोली ठारो. अशा काळात इथेनॉलसारख्या जैवइंधनाच्या निर्मिती योजनेत राष्ट्रीय पाळोवर विचार करणे आहे. प्रांतीय रोजगार, स्वाच्छ पंढार, आयातितिलेचे किमान अवलंबन या उद्दिष्टांच्या पाळोवर हा कार्यक्रम यशस्वी झाल्यास भारत खऱ्या अर्थी उर्जा आणि इंधनांच्या बाबतीत स्वयंपूर्ण देश बनू शकेल. जैवइंधन योजनेची प्रांतीय अंमलबजावणी ही त्या दिग्नेने पळिली पावरी आहे. एव त्याचबरोबर असा सर्वांगीण विकासकामी देना याने वेबेवले लोकसभान्या आणि विकसित योजनेचे घाडसही घेतले पाहिजे. हे धोरण उर्जा आणि इंधनसमूह, तसेच स्वाच्छतेवर असा अनेक पाळोवर्यार देशाच्या विकासाला चालना देणारे ठरू शकते. पर्यायाने भारताच्या पंढार्याही दिशाही उरुू शकते.

अनंत सदेसैमुख
महासंचालक, भारता चेंबर ऑफ कॉमर्स इंडिया;न अँड अँडिक्लिनर

राष्ट्रीय जैवइंधनाच्या धोरणाची प्रभावी अंमलबजावणी शेतकरी, अर्थव्यवस्था, रोजगारनिर्मिती आणि पर्यावरणाच्या विकासासाठी फायदेशीर ठरेल. हे धोरण उर्जा, इंधन सुरक्षा, स्वावलंबन अशा अनेक पातळ्यांवर देशाच्या विकासासाठी चालना देणारे आहे.